ВИДАВНИЦТВО
НАЦІОНАЛЬНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ М. П. ДРАГОМАНОВА

До 180-ліття
НПУ імені М.П.Драгоманова

До 25-річчя
кафедри педагогічної творчості

ПЕДАГОГІЧНА ТВОРЧІСТЬ, МАЙСТЕРНІСТЬ, ПРОФЕСІОНАЛІЗМ: ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ І ПРАКТИКИ ПІДГОТОВКИ ТА ПЕРЕПІДГОТОВКИ ОСВІТЯНСЬКИХ КАДРІВ

Матеріали
ІІ Всеукраїнської
науково-практичної конференції

25 листопада 2015 р.

Київ 2015

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ М. П. ДРАГОМАНОВА
ІНСТИТУТ ПЕРЕПІДГОТОВКИ ТА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ

Кафедра педагогічної творчості

До 180-річчя
НПУ імені М.П.Драгоманова

До 25-річчя
кафедри педагогічної творчості

ПЕДАГОГІЧНА ТВОРЧІСТЬ, МАЙСТЕРНІСТЬ, ПРОФЕСІОНАЛІЗМ: ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ І ПРАКТИКИ ПІДГОТОВКИ ТА ПЕРЕПІДГОТОВКИ ОСВІТЯНСЬКИХ КАДРІВ

Матеріали
ІІ Всеукраїнської
науково-практичної конференції

25 листопада 2015 р.

Київ
Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова
2015

УДК 37.011.3-051:005.336.5(063)
ББК 74.204.21я431
П 24

Рекомендовано до друку
Вченою радою Національного педагогічного університету
імені М. П. Драгоманова
(протокол № 6 від 29 жовтня 2015 р.)

Укладачі:
Н. В. Гузій, В. І. Саюк

П 24 Педагогічна творчість, майстерність, професіоналізм: проблеми теорії і практики підготовки та перепідготовки освітянських кадрів : матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції (Київ, 25 листопада 2015 року) / уклад. Н. В. Гузій, В. І. Саюк. – К. : Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2015. – 205 с.

У збірнику представлені матеріали доповідей учасників конференції – науковців, педагогів-практиків, аспірантів і студентів магістратури з проблеми розвитку педагогічної творчості, майстерності та професіоналізму освітянських кадрів.

Матеріали можуть бути корисними науково-педагогічним працівникам, аспірантам, магістрам, слухачам закладів післядипломної педагогічної освіти, консультантам – усім, хто цікавиться проблемами теорії та практики педагогічної творчості, майстерності та професіоналізму освітянських кадрів.

© Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2015
© Автори, 2015
© Н. В. Гузій, В. І. Саюк, 2015

ПЕДАГОГІЧНЕ ДОРАДНИЦТВО У ВІТЧИЗНЯНОМУ ТА ЗАРУБІЖНОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ

Гузій Н.В.

ПЕДАГОГІЧНЕ ДОРАДНИЦТВО ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ НАПРЯМ МАГІСТЕРСЬКОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

З огляду на сучасні пріоритети суспільно-економічного розвитку української держави посилюється увага до підвищення ефективності функціонування педагогічної сфери, її збагачення інноваційними процесами, результатами наукових досліджень, втілених у практику організації й удосконалення освітньо-виховного простору. Це вимагає осучаснення фахової діяльності педагогічних працівників шляхом розширення та поглиблення їх професійних функцій і обов'язків, зокрема підсилення ролі *консультативних освітніх послуг* для професійної та непрофесійної сфери.

Педагогічне консультування як специфічний вид науково-практичної професійної діяльності відповідає сучасним тенденціям демократизації освітньо-виховної сфери, реалізації особистісно-орієнтованих педагогічних стратегій і технологій, спрямованих на забезпечення ефективного психолого-педагогічного супроводу особистісного і професійного зростання суб'єктів освітнього процесу, гармонізацію їх взаємодії на основі привнесення позитивних змін. Актуальність розвитку педагогічного консультування зумовлюється складними модернізаційними процесами в освітній галузі та функціонуванні різних соціальних інституцій (сім'ї, школи, виробництва, громадських організацій і об'єднань та ін.) і вимагає створення своєрідної педагогічної консультаційної "індустрії" на зразок нині існуючої в фінансовій, юридичній, політичній, аграрній сферах.

До основних видів сучасних консультативних педагогічних послуг має належати консультування *дитини* у ситуаціях дидактичних ускладнень, розвитку творчих обдарувань та успішної інтеграції в соціум; консультування *сім'ї* у проблемах навчання, виховання та розвитку дитини; консультування *педагогічних працівників* у питаннях створення і реалізації освітніх інновацій, моніторингу якості освіти, підготовки методичного забезпечення, атестації та підвищення кваліфікації, аналізу і впровадження передового педагогічного досвіду; консультування *управлінського персоналу* закладів освіти різних освітньо-кваліфікаційних рівнів стосовно формування корпоративної культури педагогічного колективу, маркетингової діяльності та аудиту, зв'язків з громадськістю тощо.

Консультування (від лат. *consultare* – радитись, піклуватися) передбачає надання спеціально підготовленим фахівцем кваліфікованої поради, допомоги, роз'яснення, послуги, інформаційної підтримки та ін. людині у вирішенні низки проблем, що в українському культурному просторі найбільше співвідноситься з терміном "дорадництво" (рада, порада).

На сучасному етапі розвитку освіти *педагогічне дорадництво*, що традиційно належало до функцій роботи вчителів, вихователів, адміністрації, інспекторських структур, виокремлюється в особливий вид професійної діяльності, який має здійснюватися, передусім, працівниками методичних служб, а також наставниками, педагогами-консультантами, модераторами, супервізорами, тьюторами, коучами, гувернерами, репетиторами, кураторами та ін. До числа їх професійних дорадчих функцій належить надання консультативних педагогічних послуг – програмно-цільових, інструктивно-методичних, експертних, інформаційних, проектних діагностичних, коригувальних, адаптаційних, просвітницьких, профілактичних, організаційних тощо.

Згідно чинного класифікатора професій посаду методиста обіймають керівники і працівники районних (міських) методичних служб, кабінетів, центрів – методисти з дошкільної, початкової освіти, з виховної та позашкільної роботи, з предметів гуманітарного, фізико-математичного, природничого, художньо-естетичного циклів, інформатики, професійно-технічної освіти, медіа-освіти та ін.; методисти ВНЗ І-ІІ, ІІІ-ІУ рівнів акредитації, закладів післядипломної педагогічної освіти; методисти професійно-технічних навчальних закладів та психолого-педагогічних служб системи освіти та ін. Чисельність педагогічних працівників методичних служб різних типів закладів освіти орієнтовно складає понад 12000 осіб (у т.ч. лише по Києву та Київській області – близько тисячі осіб).

Нормативно визначений перелік посад методичних працівників, які традиційно забезпечують функціонування педагогічного дорадництва у сучасних реаліях інтенсивного розвитку неформальної й приватної освіти доповнюється інноваційними видами консультативної педагогічної допомоги у формах тьюторства, модераторства, кураторства, гувернерства, репетиторства та ін., що становить значну кількість робочих місць.

На зазначених посадах працюють фахівці з базовою вищою освітою, які переважно мають педагогічну кваліфікацію вчителя, викладача (за предметною галуззю), вихователя, практичного психолога, соціального педагога та ін. Разом із тим, зазначена численна категорія педагогічних працівників, що безпосередньо виконує різноманітні дорадницькі функції, донедавна *практично не отримувала спеціальної підготовки* до кваліфікованого виконання своїх функціональних обов'язків, а лише мала можливості підвищувати кваліфікацію у системі післядипломної педагогічної освіти. Так, підвищенням кваліфікації педагогічних працівників методичних служб, педагогічних консультантів психолого-медико-педагогічних консультацій, працівників освітніх консалтингових центрів та ін. у Київському регіоні традиційно опікуються Інститут післядипломної педагогічної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка, де регулярно проводяться тематичні семінари для методистів РНМЦ різного профілю, організовуються курси підвищення кваліфікації та надається консультативна педагогічна допомога методистам-кореспондентам; Центральний інститут післядипломної педагогічної освіти Університету менеджменту освіти АПН України, де за очно-дистанційною формою навчання

(210 год.) щороку підвищення кваліфікації проходить понад 1,5 тис працівників методичних служб з усієї України. При тому означений контингент слухачів курсів перепідготовки та підвищення кваліфікації постійно розширюється. Так, з 2010 року в Університеті менеджменту освіти АПН України започатковано підвищення кваліфікації таких спеціалістів обласних інститутів ППО з дистанційного навчання (ДН), як методист-тьютор (куратор ДН), педагог-викладач ДН (тьютор) та ін.

Разом із тим, відсутність донедавна у системі педагогічної освіти країни інституту підготовки дорадників педагогічного профілю негативно позначалася на якості реалізації дорадчих функцій персоналом методичних служб у наданні високопрофесійних консультативних послуг в освітній сфері, призводило до неправомірної підміни педагогічного консультування та методичної допомоги формальним інспектуванням, що входить у протиріччя із сучасними гуманістичними пріоритетами розвитку освітньої сфери. Це актуалізувало потребу запровадження цілеспрямованої підготовки магістрів за спеціальним напрямком "дорадництво" в освітній сфері, і в подальшому сприяло б розвитку як освіти загалом, так і сучасних новітніх тенденцій розвитку неформальної, вільної освіти, створення єдиного Європейського освітнього простору.

Зважаючи на наведені аргументи, Національний педагогічний університет імені М.П.Драгоманова – єдиний вищий навчальний заклад, який уперше в Україні започаткував новітню перспективну магістерську програму професійної підготовки дорадників педагогічного профілю за сучасними вимогами міжнародного педагогічного консалтингу. Програмою профільної підготовки дорадників освітньої сфери передбачено оволодіння магістрантами сучасними знаннями в галузі педагогічного консалтингу, менеджменту, організації методичної роботи, проектної та експертної діяльності в освіті, педагогічної інноватики, вивчення і впровадження передового педагогічного досвіду, педагогіки та психології творчості, акмеології та андрагогіки, методології та методики організації та проведення науково-педагогічних досліджень, а також педагогіки та психології вищої школи, методики викладання педагогічних дисциплін тощо. Теоретичне навчання магістрантів доповнюється профільною практичною підготовкою, яка передбачає проходження науково-дослідної, науково-педагогічної, переддипломної практик на базі науково-дослідних інститутів Національної академії педагогічних наук України, Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова, районних і міських методичних кабінетів Києва та Київської області, освітніх консалтингових центрів, освітніх відділів туристичних агентств та ін.

Отже, започаткований досвід становлення педагогічного дорадництва в Україні та розбудови системи підготовки педагогів-дорадників на базі випускової кафедри педагогічної творчості НПУ імені М.П.Драгоманова відповідає сучасним тенденціям світового розвитку педагогічного консалтингу та спирається на багатий зарубіжний досвід з підготовки освітніх консультантів, коучів та ін., що здійснюється майже в кожному вищому педагогічному закладі провідних Європейських країн. Подібні тенденції

поширюються і в освітній простір ближнього зарубіжжя. У Росії одним з пріоритетних завдань розвитку освіти на 2011-2015 роки визначено підготовку консультантів з питань розвитку системи освіти. Із поширенням мережі освітніх консалтингових служб різних форм власності і фінансування, попит на які зростає з кожним днем, підготовка педагогічних дорадників набуває все більшої актуальності та частково здійснюється в межах неформальної освіти. Так, у 2010 році за програмою "Європейська освіта" в Україні був започаткований проект "Школа освітніх консультантів" для системної підготовки спеціалістів (близько 300 осіб на рік), здатних надавати кваліфіковані консультації щодо вибору першої вищої освіти, подальшої професійної освіти згідно концепції Європейської Комісії Lifelong Learning Programme (освіта протягом життя), Бізнес-освіти (BA, MBA), післядипломної освіти, нострифікації і взаємного визнання освітніх рівнів і кваліфікацій в сучасній світовій системі вищої освіти та ін.

Магістерська підготовка висококваліфікованих фахівців в галузі педагогічного дорадництва на базі вже набутої предметно зорієнтованої педагогічної освіти не лише дозволить випускникам обіймати посади методистів районних/міських методичних кабінетів/центрів, методистів ВЗО та ПТО, дорадників з питань освіти, освітніх консультантів, методистів-тьюторів, кураторів, модераторів, супервізорів та ін., а й розширить їх професійні перспективи та забезпечить професійну мобільність, а також надасть можливість успішного виконання різноманітних педагогічних дорадчих функцій на усіх етапах кар'єрного зростання аж до керівних посад у методичних службах різного рівня і спрямування, в консультативних центрах та просвітницьких організаціях, центрах навчально-методичної роботи, науково-методичних відділеннях та ін.

Калюжна Т.Г.

ТЕХНОЛОГІЯ ДОРАДНИЦЬКОГО СУПРОВОДУ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ПЕДАГОГІВ

У професійній освіті особливо актуальними являються індивідуалізовані стратегії супроводу професійного розвитку педагога в системі післядипломної освіти. Розробка цих стратегій носить міждисциплінарний поліпрофесійний характер, ґрунтуючись на можливостях консультаційного підходу як у сфері супроводу інноваційного розвитку об'єктів виробничо-економічної і соціокультурної сфери (бізнес-консультування, консалтинг, коучинг), так і в сфері гуманітарних практик, пов'язаних з різними видами психолого-педагогічого дорадництва. Індивідуалізовані стратегії професійного розвитку педагога в системі післядипломної освітипередбачають різні види супроводу: організаційно-управлінський, науково-методичний, інформаційний, особистісно-організаційний, психологічний (Ю.В. Громико, В.К. Рябцев, В.І. Слободчиков та ін.). Проте дорадницький супровід професійного розвитку педагога в системі післядипломної освіти страждає технологічною

ЗМІСТ

ПЕДАГОГІЧНА ТВОРЧІСТЬ, МАЙСТЕРНІСТЬ, ПРОФЕСІОНАЛІЗМ – ФУНДАМЕНТАЛЬНІ АКМЕ-СТРАТЕГІЇ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ПІДГОТОВКИ ТА ПЕРЕПІДГОТОВКИ ОСВІТЯНСЬКИХ КАДРІВ

Вознюк О.В. Розвиток людини як креативної особистості 3
*Сегеда Н.А. А*кмеологічні критерії концептуалізації якості професійної педагогічної освіти 6
Гузій Н.В. Підготовка освітянських кадрів до творчості, майстерності, професіоналізму педагогічної праці як акмеолого-дидаскалогічний вектор інноваційного розвитку вищої педагогічної школи 9
Сидоренко В.В. Педагогічна майстерність учителя як акмеологічний феномен 14
Кондрашова Л.В. Подготовка учителя-профессионала к здоровьесберегающему обучению учащихся в условиях университетского образования 19
Гриньова М.В. Саморегуляція як основа психічного самовигорання вчителя 21
Дубасенюк О.А. Особливості розвитку креативного мислення у майбутніх учителів 27
Лазарєв М.О. Професійно-творча самореалізація майбутнього педагога в евристичній освіті 30
Козир А.В. Професійна майстерність майбутніх викладачів мистецьких дисциплін в акмеологічному контексті 33
Артюшина М.В. Професійна майстерність педагогів професійно-технічних навчальних закладів у розвитку критичного мислення учнів 37
Гнезділова К.М. Інновації у професійній підготовці майбутніх викладачів вищої школи 40
Долженков О.О. Активізація навчально-пізнавальної діяльності студентів магістратури за допомогою сучасних педагогічних технологій 42

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ, ТВОРЧОСТІ, ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ

Бондаренко О.В., Зеленкова Н.І. Самоосвіта майбутнього фахівця як показник рівня професіоналізму 46
Воскобойнікова Г.Л., Донець І.О., Міненок А.О., Притулик Н.В. Самоосвіта майбутнього учителя початкової школи як складова професійного саморозвитку *48*
Гаврилюк С.М. Педагогічна творчість – невід'ємна складова професіоналізму вихователя 50
ГордійчуК О.Є., Богачук М.П. Змістовий аспект поняття «Професійно-педагогічне спілкування» 53

Греб М.М. Реалізація проблемного підходу в процесі вивчення лексикології і фразеології української мови майбутніми вчителями початкової школи 55
Грибач Л.Б. Процес накопичення емоційно-асоціативних вражень – крок до розвитку творчої особистості дитини 58
Демченко Н.М. Інформаційна компетентність сучасного фахівця 60
Лютко О.М. Протиріччя у сприйнятті загальних якостей професіонала 63
Масич С.Ю. Проблема визначення структури діяльності викладача вищого навчального закладу 66
Маслов Р.В. Теоретико-методологічні підходи до визначення поняття «Оздоровча компетентність» 68
Мільто Л.О. Професійна майстерність учителя в педагогічної концепції І. Зязюна 71
Мосейчук А.Р. Дослідницька діяльність студентів медичного коледжу: теоретичний аспект 74
Рашковська І.В. Проблема розвитку творчого потенціалу вчителя в сучасній науковій літературі 75
Ревенчук І.А., Чуприна А.С., Шатовська Т.Б. Задачи андрагогики в системе последипломного образования 77
Собко Р.М., Собко Т.Б. Проблеми мотивації вчителя до педагогічної творчості 79
Сойчук Р.Л. Використання особистісно орієнтованого підходу у вихованні національного самоствердження особистості 81
Щебликіна Т.А. Моніторинг сформованості досвіду творчої діяльності в майбутніх учителів гуманітарних дисциплін 83

СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ СУПРОВІД КРЕАТИВНО-ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ ПЕДАГОГА

Адаменко О.О. Підготовка майбутнього викладача математики до використання технологій педагогічної освіти 87
Армейський О.С. Педагогічна практика в системі формування правової компетентності вчителів технологій в умовах післядипломної освіти ... 89
Білоцерковець М.А. Застосування теоретичних знань в евристичних професійних ситуаціях 92
Вієвська М.Г. Ігрові педагогічні технології як умова формування соціальної відповідальності у майбутніх менеджерів з економіки в процесі їх фахової підготовки 95
Глінчук Ю.О. Умови формування компетентності із охорони праців галузі у студентів педагогічних спеціальностей 97
Демченко І.В. Використання в Канаді Інтернет-планшету I-Pad для сприяння розвитку креативності майбутніх учителів 99
Донченко О.С. Розвиток креативності майбутніх вихователів дошкільного навчального закладу засобами арт-терапії 101

Зайцева І.О. Дидактичні умови застосування дистанційної форми навчання при підготовці майбутніх фахівців 103
Кочина В.В. Використання інтерактивних форм і методів у формуванні культури професійного спілкування майбутніх інженерів-педагогів транспортної галузі 106
Плотницька О.В. Актуалізація художньо-творчого потенціалу як невід'ємна частина професійної підготовки фахівців музичного напряму..... 109
Попадич О.О. Інформаційна та правова культура студента вищого навчального закладу у професійному розвитку особистості майбутнього педагога комп'ютерної галузі 111
Предик А.А., Шородок К.В. Умови ефективного засвоєння учнями початкових класів прийомів логічного мислення у процесі навчання природознавства 113
Рехліцька А.Є. Вплив художньої культури на формування світогляду вчителя хореографії..... 116
Усенко Н.М. Фінальні освітні продукти як результат евристично-пізнавальної діяльності старшокласників..... 117

ПРОБЛЕМИ МАЙСТЕРНОСТІ, ТВОРЧОСТІ, ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ У РУСЛІ МОДЕРНІЗАЦІЇ ПІДГОТОВКИ ПЕДАГОГІЧНИХ КАДРІВ В УМОВАХ ІНТЕГРАЦІЇУ СВІТОВИЙ ОСВІТНІЙ ПРОСТІР

Антоненко О.В. Особливості організації професійної підготовки вчителів іноземних мов у Чеській республіці 121
Гораш К.В. Формування інноваційного мислення у студентів педагогічних вищих навчальних закладів 124
Кляп М.І. Педагогічна майстерність викладача вищого навчального закладу як передумова підвищення його мобільності 126
Кондрашов М.М., Зикіна К.Г. Подієво-рольова ситуація як механізм управління процесом формування професіоналізму майбутніх учителів 129
Купчик Л.Є. Вплив багатомовності на освіту та професію педагога (з досвіду німецькомовних країн)..... 131
Лунгу Л.В. Формування інтелектуальної ініціативи майбутніх учителів: з досвіду вищої освіти США..... 133
Масич В.В. Творча діяльність студентів як засіб ефективної підготовки майбутніх фахівців..... 134
Мельник Н.І. Іншомовна освіта як умова професіоналізації педагогів у країнах Європи: Європейська кваліфікаційна рамка..... 136
Павлович Ю.П. Основні напрями реформування ранньої шкільної іншомовної освіти в Словаччині..... 138
Постоян Т.Г. Асертивність у контексті формування професійно значущих якостей менеджерів освіти 140

Сачук Ю.Є. Особистісні якості майбутнього учителя інформатики як запорука формування соціально-професійної мобільності..... 142
Середа І.В. Особливості підготовки філологів-магістрів в Україні та світі..... 144
Староста В.І., Лані З.І. Розвиток комунікативних якостей у майбутніх учителів початкових класів..... 147
Хатунцева С.М. Проблема педагогічних бар'єрів в процесі формування у майбутніх учителів готовності до самовдосконалення.. 149
Цибуляк Н.Ю. Розвиток професійної спостережливості майбутнього вихователя днз у контексті становлення його професіоналізму..... 152
Шандиба О.В. Педагогічна майстерність викладачів у системі післядипломної підготовки кадрів вищої кваліфікації для інноваційної діяльності в промисловості..... 154
Шевцова Г.Г. Проблема самореалізації вчителя початкових класів у контексті розв'язання завдань морального виховання..... 155
Шиманович І.В. Проблема формування потреби в професійному самовихованні у руслі модернізації підготовки педагогічних кадрів ... 159
Щербина І.Ю. Готовність майбутніх учителів до здоров'язберігаючого навчання учнів як складова професіоналізму 162
Ящук О.В. Цінності сучасного академічного співтовариства – підвалини формування професійної культури майбутнього медичного фахівця... 165

ПЕДАГОГІЧНЕ ДОРАДНИЦТВО У ВІТЧИЗНЯНОМУ ТА ЗАРУБІЖНОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ

Гузій Н.В. Педагогічне дорадництво як інноваційний напрям магістерської підготовки фахівців у вищій школі..... 167
Калюжна Т.Г. Технологія дорадницького супроводу професійної підготовки педагогів 170
Конопельцева О.Г. Теоретичні погляди та практика сімейного виховання в часи середньовічної Франції 173
Маріуц І.О. Особливості професійної діяльності освітніх консультантів у Румунії..... 175
Марфинець Н.В. Педагогічна та краєзнавча діяльність О. Маркуша (1891-1971)..... 177
Мозгова Л.А. Підготовка вчителів до науково-методичної діяльності . 180
Нікула Н.В. Методична креативність майбутніх учителів початкових класів..... 183
Олійник О.В. Педагогічна співпраця сім'ї та школи у формуванні господарської культури дітей 186
Остапенко А.С. Педагогічна практика як фактор розвитку методичної компетентності учителя в умовах післядипломної педагогічної освіти 188
Саюк В.І. Сутність і зміст консультаційних послуг у галузі освіти 191
Щербина Д.В. Дорадник освітньої сфери: зміст діяльності..... 193
Зміст..... *196*